

Bruxelles, 13. lipnja 2016.
(OR. en)

9230/16

ECOFIN 470
UEM 216
SOC 334
EMPL 230
COMPET 304
ENV 349
EDUC 205
RECH 196
ENER 212
JAI 460

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	9144/16 ECOFIN 435 UEM 185 SOC 299 EMPL 195 COMPET 272 ENV 316 EDUC 172 RECH 164 ENER 177 JAI 422 - COM(2016) 347 final
Predmet:	Preporuka za PREPORUKU VIJEĆA o Nacionalnom programu reformi Švedske za 2016. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Švedske za 2016.

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni Nacrt preporuke Vijeća, kako su ga izmijenili i usuglasili različiti odbori Vijeća na temelju prijedloga Komisije COM(2016) 347 završna verzija.

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o Nacionalnom programu reformi Švedske za 2016.

i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Švedske za 2016.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 26. studenoga 2015. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2016. za koordinaciju ekonomske politike. Prioritete godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 17. i 18. ožujka 2016. Komisija je 26. studenoga 2015. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem je Švedska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (2) Izvješće za Švedsku za 2016. objavljeno je 26. veljače 2016. Njime je ocijenjen napredak Švedske u izvršavanju preporuke za Švedsku koju je Vijeće donijelo 14. srpnja 2015. te napredak te zemlje u pogledu ostvarivanja nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. Izvješće je sadržavalo i rezultate detaljnog preispitivanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 8. ožujka 2016. predstavila rezultate detaljnog preispitivanja. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Švedskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, visok i rastući dug kućanstava povezan s visokim i rastućim cijenama stambenih nekretnina u kontekstu pozitivnih kreditnih tokova predstavlja rizik od nepravilnog ispravljanja neravnoteža s posljedicama za realno gospodarstvo i bankarski sektor. Poduzete su mjere politike u makrobonitenoj domeni, što bi ipak moglo biti nedovoljno. I dalje su prisutni nedostaci u okviru politika u području oporezivanja povezanog sa stambenim nekretninama, otplate hipotekarnih kredita, funkcioniranja stambene ponude i tržišta najma nekretnina.

- (3) Švedska je 28. travnja 2016. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2016. te Program stabilnosti za 2016. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.
- (4) Pri programiranju europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014. – 2020. u obzir su uzete relevantne preporuke po državama članicama. Kako je predviđeno u članku 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća³, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita i predloži izmjene svojeg sporazuma o partnerstvu i relevantnih programa. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Švedska je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada u svojem Programu konvergencije planira postići ukupni saldo od –0,4 % BDP-a te nastaviti ispunjavati srednjoročni proračunski cilj, tj. strukturni deficit od 1 % BDP-a, tijekom programskog razdoblja. Prema programu Konvergencije očekuje se da će se udio državnog duga u BDP-u smanjiti na 42,5 % u 2016. te se dodatno smanjiti na 39,1 % u 2019. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije uvjerljiv je do 2016., a nakon toga oprezan. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2016. predviđa se da će strukturni saldo biti na –0,5 % BDP-a u 2016. te –0,9 % BDP-a u 2017. u odnosu na srednjoročni proračunski cilj. Moguća buduća odstupanja procjenjivat će se u odnosu na zahtjev održavanja strukturnog salda na razini srednjoročnog proračunskog cilja. Na temelju ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2016., Vijeće očekuje da će Švedska ispuniti odredbe Pakta o stabilnosti i rastu.

³ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

- (6) Zaduzenost kućanstava u Švedskoj na vrlo je visokoj razini, a u posljednjem desetljeću stopa njegova rasta jedna je od najviših u Uniji. Prema švedskoj središnjoj banci Riksbank, u 2015. dug kućanstava u odnosu na godišnji raspoloživi dohodak iznosio je 175 %, a u odnosu na BDP 87 %. Zbog razmjerno niskih poreza na imovinu i visokog poreznog odbitka za hipotekarne kamate, porezni poticaji Švedske za vlasništvo stambenih nekretnina među najvećima su u Uniji. Visoka razina zaduženosti kućanstava stvara rizik za makroekonomsku stabilnost. Vlada je poduzela određene korake za rješavanje zaduženosti kućanstava, uključujući zakon kojim se uvodi zahtjev obvezne otplate novih hipotekarnih zajmova, koji je parlament donio 23. ožujka 2016. Donošenje te ključne mjere znatno je kasnilo zbog dvojbi u pogledu toga ima li makrobonitetno tijelo Švedske zakonsku ovlast uvesti taj zahtjev. Postoji rizik da će na sličan način kasniti i dodatne mjere koje bi mogle biti potrebne za rješavanje rastućih neravnoteža Švedske ako ne bude revidiran pravni okvir koji se odnosi na područje djelovanja makrobonitetnog tijela. Konačno, vlada nije poduzela mjere u cilju prilagodbe fiskalnih poticaja, primjerice smanjenjem poreznog odbitka za hipotekarne kamate ili revizijom oporezivanja nepokretne imovine.

- (7) Švedsko tržište stambenih nekretnina i dalje je potencijalni izvor nestabilnosti. Cijene stambenih nekretnina gotovo su kontinuirano rasle tijekom posljednjih 20 godina, posebno u velegradskim područjima Stockholma i Göteborga. Cijene stambenih nekretnina i dalje rastu, ne samo zbog izrazito visokih ključnih pokazatelja, kao što je rast raspoloživog dohotka, već i zbog strukturnih nedostataka na tržištu stambenih nekretnina. Na ponudu stambenih nekretnina negativno utječe neučinkovita upotreba postojećih stambenih prostora, visoka razina kontrole najamnina, slabo tržišno natjecanje u građevinskom sektoru, nedostatna dostupnost zemljišta za novu gradnju te dugotrajni i složeni postupci planiranja. Postojećom strukturom poreza na transakcije na kapitalne dobitke od prodaje nekretnina ograničava se potencijal za učinkovitije korištenje postojećih stambenih prostora. Strukturni nedostaci dovode do nedostatnog ulaganja u stambene nekretnine i sveopćeg manjka stambenih nekretnina te doprinose trajnom povećanju cijena stambenih nekretnina. Zbog manjka raspoloživih i pristupačnih stambenih nekretnina ograničena je i mobilnost na tržištu rada te učinkovita integracija migranata u tržište rada. Vlada je poduzela određene mjere, među kojima je povećanje javnog financiranja za ulaganja u sektor stambenih nekretnina te pojednostavnjenje određenih postupaka planiranja. Nakon ispitivanja tržišnog natjecanja u građevinskom sektoru u prosincu 2015. predložen je niz mogućih mjera, kao što je povećanje transparentnosti ugovora u području socijalne stanogradnje. Međutim, vlada nije napredovala u reformi sustava određivanja najamnina.
- (8) Unatoč razmjerno dobrim rezultatima u području ulaganja, Švedska je suočena s problemima koji bi mogli negativno utjecati na dugoročnu konkurentnost zemlje. Konkretno, strukturni nedostaci na tržištu stambenih nekretnina koče ulaganje u tom području. Ulaganje u infrastrukturu radi poboljšanja povezanosti unutar urbanih područja i među njima nedostatno je s obzirom na ograničenja koja uzrokuje manjak stambenih nekretnina.

- (9) Švedska je tijekom proteklog desetljeća među svim zemljama OECD-a doživjela najveći pad obrazovnih rezultata petnaestogodišnjaka prema istraživanju PISA te su njihovi rezultati sada ispod prosjeka EU-a i OECD-a. Postoji rizik da će slabljenje rezultata školskog obrazovanja dugoročno dovesti do pritiska na konkurentnost i inovacijski kapacitet Švedske. Dio obrazovnog problema leži i u velikoj razlici u uspješnosti učenika migrantskog podrijetla i onih koji nisu migrantskog podrijetla. Ta razlika zaslužuje posebnu pažnju s obzirom na velik broj novopridošlih mladih migranata koje treba integrirati u obrazovni sustav. Nejasni mehanizmi financiranja školstva te nesustavno praćenje upotrebe sredstava na raznim razinama obrazovnog sustava dovode do smanjene učinkovitosti korištenja resursa. Vlada je osigurala dodatna financijska sredstva kojima će se poboljšati obrazovni rezultati i jednakost te poduzima korake za integraciju novopridošlih migranata u obrazovni sustav.
- (10) Velik priljev izbjeglica u protekloj godini imao je brojne socijalne i gospodarske posljedice za Švedsku. Iako će se zbog priljeva izbjeglica kratkoročno povećati javni rashodi, stvoriti dodatna domaća potražnja, što će pak dovesti do rasta BDP-a, srednjoročni učinak na zapošljavanje i rast ovisi o uspješnoj integraciji izbjeglica na tržište rada i socijalnoj integraciji, čemu može pridonijeti i obrazovna potpora. To pitanje zauzima važno mjesto u političkim programima na razini EU-a i države članice te će ga se pomno pratiti i analizirati, uključujući i u izvješću za Švedsku za 2017.
- (11) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Švedske, koju je objavila u Izvješću za Švedsku za 2016. Ocijenila je i Program stabilnosti i Nacionalni program reformi te daljnje djelovanje u odnosu na preporuke upućene Švedskoj prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Švedskoj, nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog gospodarskog upravljanja EU-om pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporuci 1. u nastavku.

- (12) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je preispitalo Program konvergencije, te je mišljenja⁴ da se očekuje da će Švedska biti usklađena s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.
- (13) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Nacionalni program reformi i Program konvergencije. Njegove su preporuke u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene u preporuci 1. u nastavku,

⁴ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

PREPORUČUJE da Švedska u 2016. i 2017. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Riješiti povećanje duga kućanstava prilagodbom fiskalnih poticaja, u prvom redu postupnim ograničavanjem poreznog odbitka za plaćanja hipotekarnih kamata ili povećanjem periodičnih poreza na nepokretnu imovinu. Osigurati da je makrobonitetno tijelo ovlašteno za pravovremenu provedbu mjera za očuvanje financijske stabilnosti. Promicati ulaganje u stambene nekretnine i poboljšati učinkovitost tržišta stambenih nekretnina, među ostalim uvođenjem veće fleksibilnosti u određivanju cijena najma te revizijom strukture poreza na kapitalne dobitke radi pospješivanja transakcija u području stambenih nekretnina.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*
